

Europakommisjonen

Den europeiske utenrikstjenesten
(EEAS)

Europakommisjonen

- Den europeiske utenrikstjenesten

Link

BNP (nominell)	\$17.046 milliarder (2021, anslår IMF)
Undertegnende part til Svalbardtraktaten (ja/nei)	Nei
Viktigheten av fiskeri (BNP/beskjeftigelse)	<0.1% (75.000 ansatte)
Medlemskap i internasjonale organisasjoner	Rådet for Barentsavssamarbeidet, NEAFC NAFO

Din posisjon:

For Den europeiske union (EU) er Arktis av strategisk betydning. Tre av medlemslandene (Danmark, Finland og Sverige) er arktiske stater, og EUs ambisjon om å ta geopolitisk ansvar krever engasjement i regioner nær EU's eksterne grenser. I oktober 2021 oppdaterte EU sin arktiske strategi og definerte flere nøkkelmål.¹ Fremfor alt fremmer EU fredelig og konstruktiv dialog samtidig som de fremmer sine egne interesser i regionen som en økonomisk aktør. Klimaendringer anerkjennes som en alvorlig trussel, og EU forplikter seg til å støtte de åtte arktiske statene med å takle de tilhørende økologiske, sosiale, økonomiske og politiske konsekvensene.

Den nye arktiske strategien bekrefter videre EUs forpliktelse til å opprettholde og styrke flernasjonalt styring av arktiske farvann basert på UNCLOS, men også med full respekt for Svalbardtraktaten. Selv om Norge er en viktig og langsiktig partner på mange områder, fortsetter fiskerettighetene i vannene rundt Svalbard å være en stridssak mellom EU og

den nordiske staten. EU tolker bestemmelsene i Svalbardtraktaten om ikke-diskriminerende rettigheter for signatarer til å utnytte Svalbards maritime ressurser som utvider seg til den 200 nautiske mils (nm) fiskeribeskyttelsessonen etablert av Norge. Tilsvarende har EU fastsatt kvoter for fiskerettigheter for sine medlemsstater som overstiger de som er utstedt av Norge, inkludert kvoter for snøkrabber. En del av konflikten angående kvoter for torsk ble løst i 2022,² men den mer utfordrende problemstillingen angående tolkningen av Svalbardtraktaten og fiskerettigheter for snøkrabber forblir uløst.

Selv om fiskeri utgjør bare en liten del av unionens bruttonasjonalprodukt (BNP), er tildelingen av fiskekvoter under Felles fiskeripolitikk en av EUs få eksklusive kompetanser og derfor et viktig politikkområde. Kommisjonen forplikter seg til en prinsippfast tilnærming i forhandlingene om fiskeri av snøkrabber rundt Svalbard, der bærekraftig

kommersiell utnyttelse og bevaring av det sårbare arktiske økosystemet vektlegges. EUs fortsatte engasjement og synlighet som en ansvarlig partner i arktisk politikk vil også gi internasjonal anerkjennelse i et område dominert av arktiske stater. For å styrke sin geopolitiske innflytelse er det av vital interesse for EU å opptre som en regional aktør i Arktis. Til syvende og sist søker EU å være den viktigste dagsordensetteren på Kristiansand-toppmøtet, og handle på vegne av alle sine 22 medlemsland som også er signatarer til Svalbardtraktaten. Kommisjonen forventer at denne rollen blir respektert av de EU-medlemsstatene som er til stede under forhandlingene.

Dine mål:

“Bøy deg for EUs regulatoriske makt!”

1. Oppnå en avtale om å revidere Svalbardtraktaten på en måte som tillater EU-kommisjonen å fastsette kvoter under Felles fiskeripolitikk for EU-medlemslandene å fiske innenfor de 200 nautiske milene rundt øygruppen.
2. Sikre beskyttelsen av Svalbards økosystem med tanke på EUs grønne avtale.
3. Forhindre andre aktørers forsøk på å inngå bilaterale avtaler som kan true en flernasjonal løsning.

Skjult agenda: Øke innflytelse. EU-kommisjonens geopolitiske interesse er å bli anerkjent som en betydelig aktør i eget navn med en troverdig interesse i Arktis. Sørg for at du blir oppfattet som en dominerende, men samarbeidsvillig og "positiv" aktør.

Forberedelser før toppmøtet:

1. Bli kjent med EU-kommisjonens posisjon.
2. Fordel de ulike rollene til delegatene i gruppen din.
3. Utarbeid en åpningserklæring om din posisjon.
4. Identifiser hvilke andre aktører som deler dette synet, og prøv å finne felles posisjoner.
5. Utvikle en strategi for hvordan du skal nå målene dine i komité- og forhandlingsfasen.

Videre lesning

Amelot, A., Canova, E., & Oreschnikoff, A. (2021). The Union's New Arctic Policy: towards an Increasingly Geopolitical Approach? <https://geopolitique.eu/wp-content/uploads/2021/11/GEG-Working-Paper-Arctic-En.pdf>

Henriksen, T. (2020). Snow Crab in the Barents Sea: Managing a Non-Native Species in Disputed Waters. Arctic Review on Law and Politics, 11, 108-132. <https://doi.org/10.23865/arctic.v11.2545>.

Paddison, L. (2023). 'A ginormous can of worms': How a fight over snow crabs could lead to a win for oil and drilling access. CNN (27 January). <https://edition.cnn.com/2023/01/27/world/snow-crabs-oil-norway-svalbard-climate-intl/index.html>.

¹ European Commission (2021). A stronger EU engagement for a peaceful, sustainable and prosperous Arctic. Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/2_en_act_part1_v7.pdf

² European Commission (2022). Fisheries: EU and Norway strengthen cooperation for sustainable fishing in the Northeast Arctic. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/ip_22_2722

Materialer

M1 Informasjonspakke for spillerne

Informasjonspakken for spillerne danner grunnlaget for å spille spillet. Den bør ideelt sett deles ut en stund før spillet for å gi deltakerne mulighet til å gjøre seg kjent med konteksten og deres delegasjoner. Hver delegasjon mottar scenarioteksten og sitt egne rollekort med en ufullstendig konfliktoversikt som lar boksene som indikerer posisjonene til andre delegasjoner stå tomme. Det er også anbefalt å gi hver delegasjon timeplanen (M3), malen for avtaler (M4) og ordlisten (M5).

M1-Scenario A

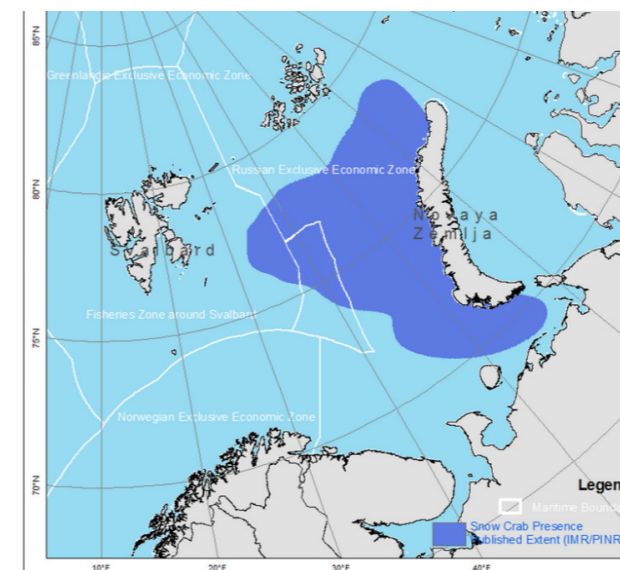
Spenningen øker mellom EU og Kongeriket Norge. Kulissene for konfrontasjonen er det iskalde vannet rundt øygruppen Svalbard, der en invasjon finner sted. Inntrengeren er en maritim art kalt *chionoecetes opilio*, bedre kjent som "snøkrabbe" på grunn av kroppens farge. Den ble først registrert i Barentshavet og rundt Svalbard på midten av 1990-tallet. Historien om denne invasjonen, samt dens økonomiske og politiske konsekvenser, er nært knyttet til klimaendringene. Global oppvarming er drivkraften bak migrasjonen av marine arter og den påfølgende forstyrrelsen av økosystemer på grunn av tilstrømningen av nye rovdyr. Samtidig påvirker ismeltingen geopolitiske og økonomiske realiteter i det fjerne nord, som har tiltrukket seg oppmerksomheten til mange stater, også utenfor regionen.

Mot denne bakgrunnen oppsto det kontrovers om et århundregammelt og ganske spesielt stykke internasjonalt diplomati: Svalbardtraktaten.³ Signert i Paris 9. februar 1920, etablerte traktaten norsk suverenitet over Svalbard. Opprinnelig ratifisert av 14 stater, de såkalte "Traktatens deltakerstater", inkluderer nå traktaten som anerkjenner Norges suverenitet over Spitsbergen, 46 deltakerstater. Blant disse er blant annet Norge, Russland, USA, Kina og 22 EU-medlemsstater (alle unntatt Kroatia, Kypros, Luxembourg, Malta og Slovenia).

Selv om traktaten gir suverenitet over Svalbard til Norge, gir den også traktatens deltakerstater like rettigheter og ikke-diskriminerende tilgang til ressursene på øyene og i de omkringliggende farvannene. Traktatens

geografiske virkeområde har vært årsak til strid mellom Norge og andre deltakerstater samt Den europeiske union. Artikkel 2 i Svalbard-traktaten fastslår at "skip og borgere fra alle deltakerlandene skal liketilles med rettighetene til fiske og jakt i områdene som er spesifisert i artikkel 1 og i deres territorialfarvann". Hvor langt disse territorialfarvannene strekker seg er gjenstand for debatt. Den tredje FN-konvensjonen om havrett (UNCLOS) tillot i 1976 stater å opprette eksklusive økonomiske soner (EEZ) som strekker seg opptil 200 nautiske mil (nm) - eller 370 km - fra kysten. I disse EEZ har stater suverene eiendomsrettigheter over marine ressurser. I 1977 opprettet Norge det de kaller en fiskeribeskyttelsessone (FPZ) rundt Svalbard (se kartet nedenfor).

Dette ble møtt med protester fra deltakerlandene av Svalbardtraktaten som opprettholder at dens bestemmelser om lik tilgang til marine ressurser gjelder innenfor 200 nm rundt øygruppen. Norge derimot er ubøyelig på at den like retten til kommersielle rettigheter som uttrykkes i traktaten, kun gjelder på land og innenfor de 12 nm som er utpekt som territorialfarvann av UNCLOS. Rot av problemet med denne tvisten er at Svalbardtraktatens geografiske virkeområde er noe uklart. Traktaten ble utformet på en tid da begrepet om eksklusive økonomiske soner (EEZ) fortsatt var ukjent, og det meste av havet ble betraktet som internasjonale farvann utenfor nasjonale staters jurisdiksjon

De siste årene har dette blitt et område for uenighet mellom Norge og EU. Snøkrabbens ankomst har generert nye økonomiske muligheter og dermed vekket interessen til stater som driver fiske i de arktiske farvannene. I januar 2017 ble den latviske tråleren Senator, som opererte under en EU-fiskelisens, beslaglagt og arrestert av den norske kystvakten. Den påfølgende rettssaken av selskapet med base i Latvia, SIA North Star Ltd., ble avgjort til fordel for den norske regjeringen av den norske høyesteretten i 2019. Argumentasjonen hviler på klassifiseringen av snøkrabber som stedbundne arter. På Norges kontinentalsokkel fanges de, og deres utnyttelse dekkes ikke av EU-fiskelisenser for Svalbard-FPZ. Ifølge UNCLOS artikkel 77 (1) og (4) har kyststaten suverene rettigheter over naturressurser på sin kontinentalsokkel, inkludert bunndyr som snøkrabben. Latvia hevder imidlertid at snøkrabber ikke skal betraktes som stedbundne fordi de kan reise lange avstander.

I tillegg til den juridiske problemstillingen knyttet til Svalbard-traktatens geografiske virkeområde

³ The Svalbard Treaty. Available at: <https://www.jus.uio.no/english/services/library/treaties/01/1-11/svalbard-treaty.xml>

og økonomiske aspekter knyttet til rettighetene til utnyttelse av maritime ressurser, reiser snøkrabbens vandring også økologiske spørsmål. Snøkrabben er ikke innfødt i Barentshavet. Den stammer fra Nord-Stillehavet og krysset sannsynligvis inn i Svalbard-FPZ via russiske farvann. Det er omstridt om snøkrabber skal betraktes som en invaderende art. Til nå er lite kjent om deres påvirkning på økosystemet, som kan variere fra gunstig til å utgjøre en alvorlig trussel mot lokale arter og deres naturlige habitater. Dette reiser spørsmålet om snøkrabber fortjener beskyttelse, eller om deres status som en invaderende art krever omfattende utryddelse.

Til syvende og sist er "snøkrabbespørsmålet" rundt Svalbard et komplekst politisk spørsmål som omfatter tre nært beslektede dimensjoner (illustrert nedenfor). Dette inkluderer 1) juridiske aspekter knyttet til motstridende internasjonale lover basert på UNCLOS og Svalbard-traktaten; 2) økonomiske spørsmål knyttet til utnyttelsen av marine ressurser i de omkringliggende farvannene til Svalbard; 3) økologiske spørsmål knyttet til snøkrabbens påvirkning på økosystemet i Barentshavet. Innsatsen er høy. Arktis blir i økende grad en geopolitisk lekeplass der aktører inkludert USA, EU,

Russland og til og med Kina konkurrerer om makt med tanke på de nye mulighetene som oppstår som følge av klimaendringene. Isens smelting åpner verdifulle handelsruter som knytter kontinentene sammen, og under havbunnen kan ressurser lure som anses som langt mer verdifulle enn snøkrabber...

I 2023 har interesserte parter derfor kommet til Kristiansand i Sør-Norge (eller hvor spillet spilles) for å løse snøkrabbetvisten. Det norske utenriksdepartementet er vertskap for delegasjoner fra Den europeiske unions utenriktjeneste (EEAS), Russland, Storbritannia (UK) og den latviske utenriktjenesten. Målet med Kristiansandtoppmøtet er å nå en flernasjonal avtale som skal danne grunnlaget for en ny Svalbardtraktat som til slutt skal signeres av delegasjonenes statsoverhoder og regjeringer. Selv om ingen av de inviterte delegasjonene stiller spørsmål ved Norges suverenitet over Svalbardøygruppen, har hver delegasjon sitt eget program og interesser i tankene. Moderert av observatører fra Nordøst-Atlanterhavsfiskerikommisjonen (NEAFC), kan forhandlingene få store ringvirkninger.

M2: Konfliktoversikt (EU)

Konfliktoversikten er utformet for å hjelpe spillerne med å få en oversikt over den bredere konflikten og oppnå kompromisser. Det kartlegger posisjonene til hver delegasjon i de tre konfliktområdene som omfatter juridiske, økonomiske og økologiske hensyn, samt deres generelle holdning under toppmøtet. JA indikerer støtte til uttalelsen i venstre kolonne, NEI står for motstand, og KANSKJE viser en grad av fleksibilitet som kan vippe begge veier. Delegasjonene mottar

en ufullstendig konfliktoversikt som bare markerer deres egne preferanser. Oppgaven deres er å samle informasjon om andre delegasjoners preferanser under spillet for å danne allianser og identifisere områder der kompromiss virker mulig. Konfliktoversikten tilordner ikke vekt til noen av posisjonene. Delegasjonene fastsetter egne prioriteringer basert på sine rollekort og anslår andres posisjoner underveis i komitéarbeidet og forhandlingene.

	Konfliktområder	Delegasjoner	Europa-kommisjonen	Norge	Russland	Storbritannia	Latvia
generelt	Traktaten etablerer et flernasjonalt regime som regulerer fiskekvoter		KANSKJE				
	Snøkrabbe og lignende (stedbundne?) arter kan høstes under vanlige fisketillatelse		NEI				
	Traktaten gir også lik tilgang til andre naturressurser (olje, mineraler) innenfor sitt virkeområde		JA				
Rettslig dimensjon	Traktaten etablerer et flernasjonalt regime som regulerer fiskekvoter		NEI				
	Snøkrabbe og lignende (stedbundne?) arter kan høstes under vanlige fisketillatelse		KANSKJE				
	Traktaten gir også lik tilgang til andre naturressurser (olje, mineraler) innenfor sitt virkeområde		NEI				
økonomisk dimensjon	Traktaten etablerer et flerpartssystem som regulerer fiskekvoter		JA				
	Snøkrabbe og lignende (stedbundne?) arter kan høstes under vanlige fisketillatelse		JA				
	Traktaten gir også lik tilgang til andre naturressurser (olje, mineraler) innenfor sitt omfang		KANSKJE				
Økologisk dimensjon	Snøkrabben er en Invaderende art		JA				
	Snøkrabben fortjener miljøvern i henhold til traktaten		JA				
	Den nye avtalen må inneholde bærekraftsklausuler		JA				

M3: Timeplanen

Spillet er designet for omtrent fem timers effektiv spilletid, og spillskaperne har testet det flere ganger. Selv om dette kan virke lenge ved første øyekast, ønsker spillerne vanligvis mot slutten av spillet at de hadde mer tid til å oppnå eller fullføre en avtale. Spilletiden kan definitivt forlenges. Individuelle faser kan utvides, og ekstra runder med forhandlinger og komitéarbeid

kan legges til. Det er også mulig å spre spillet over kortere intervaller i flere økter for å tilpasse det til vanlige timeplaner. Selv om dette endrer dynamikken i spillet, gir det fortsatt utmerket læringsutbytte. Tabellen nedenfor gir et eksempel på den typiske tidsplanen for fem timer.

Runder	EU Delegasjon	Norsk Delegasjon	Russisk Delegasjon	UK Delegasjon	Latvisk Delegasjon	Timeplan
						09:00 – 15:00
Introduksjon	Instruktøren går gjennom reglene og prosedyrene/ introduserer tema for simuleringen / åpner toppmøtet					09:00 – 09:15
	Delegasjonene leser gjennom materialene / koordinerer strategi / forbereder åpningserklæringen					09:15 – 09:45
Åpning av plenums-sesjon	Åpnings-erklæring	Åpnings-erklæring	Åpnings-erklæring	Åpnings-erklæring	Åpnings-erklæring	09:45 – 10:00
Komitéarbeid						10:00 – 11:00
PAUSE						11:00 – 11:10
Forhandlinger						11:10 – 11:55
Plenums-sesjon	Erklæring	Erklæring	Erklæring	Erklæring	Erklæring	11:55 – 12:00
LUNSPAUSE						12:00 – 13:00
Komitéarbeid						13:00 – 13:30
Avtale-forhandlinger						13:30 – 14:00
Plenums-sesjon	Beslutnings-erklæring	Beslutnings-erklæring	Beslutnings-erklæring	Beslutnings-erklæring	Beslutnings-erklæring	14:00 – 14:10
PAUSE						14:10 – 14:15
Konklusjon						14:15 – 15:00

M4: Mal for avtaler

Avhengig av hvordan forhandlingene går, kan lederne for delegasjonene formulere en skriftlig avtale. Malen nedenfor kan hjelpe deltakerne med å produsere et resultat som etterligner tonen og formen til internasjonale traktater. Røde bokstaver indikerer forslag som deltakerne i spillet kan, og ofte bør, endre i tråd med utfallet av forhandlingene. Blå bokstaver gir noen råd om forventet innhold i noen av delavsnittene. De følgende avsnittene forklarer de to hoveddelene av malen i detalj.

Den første delen av avtalemalen er såkalt preambel (en innledning). I denne delen av en traktat legger de kontraherende partene ut sine intensjoner, problemet, og deres foreslåtte løsning. Legg merke til at hver setning begynner med et verb eller adjektiv som beskriver følelsen eller handlingen som påkaller innholdet i setningen. Det er lurt å holde seg til denne, selv om det har et litt merkelige format, for et autentisk resultat. Du finner en omfattende liste over passende ord mot slutten av dette dokumentet.

Deretter følger den substansielle delen av en traktat. Her definerer delegasjonene i klare termer hva det ble enighet om. Avhengig av hvor langt forhandlingene gikk, kan konkrete løsninger for hvordan visse ting skal implementeres spesifiseres der. Si for eksempel at det ble bestemt at snøkrabber fortjener beskyttelse. Spørsmålet kan da oppstå om hvem som er ansvarlig for dette. For eksempel ble en kontraherende delegasjon overbevist eller tilbudt å ta ansvar for dette, eller - ikke uvanlig - kan ansvaret delegeres til tredjeparter. Formuleringen i denne delen er formell, men ikke lenger begrenset til strukturen som brukes i preambelen. I den røde teksten tilbyr malen eksempler med hensyn til struktur eller innhold. Som veiledning kan deltakerne bruke elementene i konfliktdiagrammet og gå gjennom dem trinnvis.

Bruk av denne malen bidrar til fordypning og kan gi en givende avslutning på spillet. Det bør imidlertid bemerkes at å oppnå en avtale og sette den på skrift kan være tidkrevende. Hvis tiden begynner å renne ut, bør deltakerne i spillet nedprioritere preambelen og fokusere på den substansielle delen av avtalen, som definerer hvordan de enkelte problemene skal løses.

Kristiansand, 13.03.2023

Anbefaling av revisjon av: SVALBARDTRAKTATEN

For å håndtere juridiske, økonomiske og økologiske spørsmål knyttet til den invaderende snøkrabbearten mellom Norge og de andre kontraherende partene:

KRISTIANSANDTOPPMØTE 2023,

Bestående av høytstående representanter fra Kongerike Norges utenriksdepartement, Den europeiske utenriksstjenesten,.. (merk at noen kan finne rekkefølgen der delegasjonene vises viktig)

Med tanke på **tspesifikasjonene i Svabardtraktaten (opprinnelig Sprintsbergentraktaten) signert 9. Februar 1920,**

Med henvisning til **FNs havrettskonvensjon (UNCLOS),**

Anerkjenner **den fulle og absolute suvereniteten til Kongerike Norge over Sbalbargøygruppen, slik det garanteres av artikkel 1 i Svalbardtraktaten,**

Bekrefter **tde delte rettighetene og pliktene til alle kontraherende parter angående utnyttelsen av ressurser, import og eksport av varer, regulering av nasjonale eiendeler og beskyttelse av Svalbards biosfære, som spesifisert i artikkel 2 og 3,**

...

Den første dele nav preambelet (ovenfor) lister opp alle aspekter ved den gamle traktaten som delegasjonene er enige i og ønsker å bevare. Delegationene kan legge til alle andre aspekter de mener er verdt å nevne.

Bekymring for **økende internasjonale tvister angående fiskerettigheter og Svalbards omkringliggende farvanns,**

Merker seg **at den opprinnelige Svalbardtraktaten utelater en klar avgrensning av Kongerike Norges territorialfarvann rundt øygruppen,**

Anerkjenner **tat eksklusive økonomiske soner (EEZ) i samsvar med UNCLOS-avtalene og, i forlengelse, Svalbards fiskeribeskyttelsessone (SFPZ) ble vedtatt lenge etter at den opprinnelige Svalbardtraktaten ble ratifisert,**

Bevisst **opå det økende tempoet for å håndtere disse spørsmålene forårsaket av ankomsten av den invaderende arten (merk: dette er diskutabelt!) chinonectes opilio (snøkrabben),**

...

Denne andre delen av preambelet (ovenfor) lister opp problemene den nye avtalen tar sikte på å løse. Vær oppmerksom på at det som er skrevet i rødt bare er eksempler som kan endres, og andre kan legges til basert på hva det ble enighet om i delegasjonen.

Tar hensyn til **juridiske, økonomiske så vel som økologiske aspekter knyttet til det ovennevnte,**

Tro **mot de generelle bestemmelsene i folkeretten (dette burde være en selvfølge),**

...

I denne tredje dele nav preambelet uttrykker delegasjonene sine gode intensjoner og hva de konkrete forslagene som er oppført i den kritiske delen under prøver å oppnå.

FREMLEGGER FØLGENDE RESOLUSJON:

Tittel 1 – Juridiske bestemmelser

1. Bestemmelsene i UNCLOS gjelder full ut for Svalbartøygruppen.
 - Kongeriket Norges fiskeribeskyttelsessone (FPZ) som utvides 200 nautiske mil rundt Svalbard, skal anerkjennes i henhold til folkeretten.
 - Norge beholder full suverenitet over fiskerettigheter osv. i FPZ...
2. Snøkrabber skal anses som en stedbunden art.
 - Snøkrabber utgjør ingen trussel mot Svalbards økosystem og fortjener beskyttelse mot unyttelse.
 - Kongeriket Norge påtar seg fullt ansvar for bevaring av denne arten og har forpliktet seg til å stille egnede ressurser til disposisjon.
- 3...

Tittel 2 – Økonomiske bestemmelser

4...

Tittel 3 – Økologiske bestemmelser

5...

Nyttige ord for preambelet

Alarmert og bekymret	Har forstått	Observerer
Alvorlig bekymret	Har mottatt	Oppfyller
Anerkjenner	Har mottatt og undersøkt	Oppmerksom
Anerkjenner med dyp takknemlighet	Har møtt	Oppmuntret
Angrer	Har opprettet	Overbevist
Appellerer	Har studert	Realiserer
Bekreftelse	Har tatt i betraktning	Refererer
Bekrefter på nytt	Har tatt til seg	Selvsikker
Bekymret	Har undersøkt	Setter pris på
Ber igjen	Har viet oppmerksomhet	Skremt
Bestemt	Har vurdert	Sterk anger
Betrakter med takknemlighet	Haster	Sterkt bekymret
Bevisst	Hedrer	Sterkt overbevist
Bygger på	Helt klar over	Støtter fullt og helt
Dypt bekymret	Husker videre	Søker
Dypt bevisst	Inter alia (Blant annet)	Tar hensyn til
Dypt takknemlig	Kunngjør	Tar i betraktning
Fordømmende	Løser	Tar med i beregningen
Forsterker	Noterer anger	Troende
Forstått	Noterer bekymring	Tror ytterligere
Fortsetter å ta i betraktning	Noterer dyp bekymring	Understreker
Forventer	Noterer godkjenning	Veiledet
Funnene	Noterer interesse	Velkommer også
Gjentar bekymring	Noterer også	Videre erindring
Gjentar takknemlighet	Noterer seg	Videre fordømmende
Gjentar vektlegging	Noterer takknemlighet	Vurderer
Gjør oppmerksom på	Noterer verdsettelse	Ønskelig
Godkjenner	Noterer videre at	Å se fremover
Alarmert og bekymret	Har forstått	Observerer
Alvorlig bekymret	Har mottatt	Oppfyller
Anerkjenner	Har mottatt og undersøkt	Oppmerksom
Anerkjenner med dyp takknemlighet	Har møtt	Oppmuntret
Angrer	Har opprettet	Overbevist
Appellerer	Har studert	Realiserer
Bekreftelse	Har tatt i betraktning	Refererer
Bekrefter på nytt	Har tatt til seg	Selvsikker

M5: Ordliste

Arktisk råd

Arktisk råd ble grunnlagt i 1996 og har hovedkontor i Tromsø (Norge), og er en mellomstatlig organisasjon som tar opp spørsmål som medlemslandenes myndigheter og de ulike urbefolkningen i regionen står overfor. Medlemskap i organisasjonen er begrenset til de åtte statene med territorier i polarsirkelen og representanter fra urbefolkningen; det er for tiden 13 observatørstater. Beslutningsmakt ligger utelukkende hos de åtte medlemslandene, på grunnlag av konsensus.

Arktiske stater

De åtte statene med territorium i Arktis er Canada, Danmark (som representerer Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Felles fiskeripolitikk (CFP)

Som en del av EU-traktatene regulerer CFP medlemslandenes fiskerivirksomhet, bl.a. ved å sette kvoter på bestemte typer fisk. Denne politikken påvirker alle medlemslands eksklusive økonomiske soner, og gjør EUs samlede EEZ til den største i verden.

Kontinentalsokkel

En kontinentalsokkel er en del av et kontinent nedsenket under relativt grunt vann som strekker seg til ytterkanten av kontinentalmarginen. UNCLOS gir kyststatene rett til utforskning og utnyttelse av havbunnen og naturressurser på eller under den. Den ytre grensen for en stats kontinentalsokkel er begrenset til 350 nautiske mil (650 km).

Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS)

EØS-avtalen ble signert i 1992 for å utvide EUs indre marked til medlemslandene i Den europeiske frihandelsforeningen (EFTA). EØS omfatter i dag alle EUs medlemsland samt EFTA-medlemmene Liechtenstein, Island og Norge. Når det gjelder det indre markedet, har de tre statene de samme rettighetene som EUs medlemsland, men må iverksette EU-lovgivningen på området og respektere forpliktelsene som følger med det. Landbruk og fiskeri er imidlertid ikke omfattet av EØS.

Eksklusiv økonomisk sone (EEZ)

UNCLOS definerer en EEZ som et havområde der en suveren stat har spesielle rettigheter når det gjelder utforskning og bruk av marine ressurser. Mest bemerkelsesverdig inkluderer dette energiresurser så vel som fiskebestander. I motsetning til territorialhav, gir ikke en EEZ full suverenitet over de berørte farvannene. Generelt strekker en stats EEZ seg over 200 nautiske mil (370 km) fra kysten. Hvis to stater er atskilt med mindre enn 400 nautiske mil, skal de maritime grensene forhandles bilateralt.

Svalbard fiskevernsoner (SFPZ)

I henhold til UNCLOS-avtalene opprettet Norge ensidig SFPZ rundt Svalbard i 1977. SFPZ fungerer på samme måte som EEZ opprettet av UNCLOS, og gir dermed Norge spesielle rettigheter over ressursene innenfor en radius på 200 nautiske mil rundt øygruppen. Ettersom den opprinnelige Svalbardtraktaten kun anerkjenner suverene rettigheter over øyenes fastland og territorialfarvann, førte denne handlingen til internasjonal uenighet og brakte Svalbardspørsmålet tilbake på kartet.

Internasjonalt farvann

Internasjonalt farvann eller åpent hav beskriver farvannet utenfor EEZ-er. Disse områdene er ikke underlagt noen stats jurisdiksjon, og gir alle stater lik rett til fiske, navigasjon, overflyvning, forskning osv.

Invaderende arter

Arter som ikke hører hjemme i et bestemt habitat og utgjør en trussel mot innfødte arter og biologisk mangfold, kalles ofte invaderende arter.

Nordøst-atlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC)

Grunnlagt i 1959 og med hovedkontor i London, er NEAFC en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon som regulerer fiskerelaterte spørsmål i internasjonalt farvann i det nordøstlige Atlanterhavet. Avtaleparter er Danmark, EU, Island, Norge, Russland og Storbritannia.

Nordisk råd

Nordisk Råd ble grunnlagt i 1952 og har hovedkontor i København, og er en interparlamentarisk organisasjon som fokuserer på samarbeid mellom de skandinaviske og nordiske stater. De fem medlemslandene Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige komplimenteres av de tre autonome regionene Åland, Færøyene og Grønland, som har assosiert medlemskap. Rådets 87 representanter er delegater fra medlemslandenes nasjonale parlamenter.

Stillesittende arter

I henhold til 1958-konvensjonen om kontinentalsokkelen gjelder begrepet stillesittende arter for alle levende organismer som på det høstbare stadiet enten er ubevegelige på eller under havbunnen eller ikke er i stand til å bevege seg unntatt i konstant fysisk kontakt med havbunnen eller undergrunnen.

Territorialfarvann

Som definert av UNCLOS beskriver territorialfarvann et slankt havbelte som strekker seg maksimalt 12 nautiske mil (22 km) fra kysten av en kyststat. Dette området regnes som statens suverene territorium, inkludert luftrommet over og havbunnen under.

FNs havrettskonvensjon (UNCLOS)

UNCLOS ble inngått i 1982, og er en internasjonal avtale som definerer nasjoners rettigheter og ansvar med hensyn til deres bruk av verdenshavene, og etablerer retningslinjer for virksomheter, miljø og forvaltning av marine naturressurser. Per i dag har 167 stater og EU ratifisert avtalen. Viktige ikke-partier er USA og Tyrkia.

UN P5

UN P5 står for de fem permanente medlemmene av FNs Sikkerhetsråd: Kina, Frankrike, Russland, Storbritannia og USA.

